

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ: Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ, ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ,
ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΔΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΔΟΣ.

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ "ΤΥΠΟΣ",

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3

ΧΡΟΝΙΑ 12'

ΑΡΙΘ. 679 (ΦΥΛ. 15)

Σάββατο, 11 'Απριλίου 1920

ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ ΤΗΣ ΜΕΤΑΛΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΡΑΧ. 300.000.000

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑΝ ΕΓΓΡΑΦΗΝ: 8-25 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1920

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ ΔΡΑΧ. ΔΙΑΚΟΣΙΑΙ (200)

ΠΛΗΡΩΜΗ ΤΩΝ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ:

Δραχμαί 100 επί τη έγγραφη
» 30 μέχρι 31 Μαΐου
» 45 » 30 Ιουνίου

Έν ὄλφ 193

ΕΤΗΣΙΟΣ ΤΟΚΟΣ ΚΑΤΑ ΟΜΟΛΟΓΙΑΝ ΔΡΑΧ. ΔΕΚΑ (10)

(Ὁ τόκος Α' εξαμηνίας προπληρώνεται ἐπὶ τῇ καταβολῇ τῆς Γ' δόσεως τοῦ τιμήματος)

ΔΩΡΟΝ ΕΦ' ΑΠΑΣ ΚΑΤΑ ΟΜΟΛΟΓΙΑΝ ΔΡΑΧ. ΕΚΑΤΟΝ (100)

(Τὸ δῶρον πληρώνεται ἅμα τῇ κληρώσει εἰς τὸ ἄρτιον τῆς ὁμολογίας,
ἔξοφλουμένης ἀντὶ δραχ. 300).

ΜΕΓΑ ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ ΤΕΣΣΑΡΕΣ ΚΛΗΡΩΣΕΙΣ ΕΤΗΣΙΩΣ

(25 Νοεμβρίου—25 Φεβρουαρίου—25 Μαΐου—25 Αὐγούστου)

ΚΕΡΑΗ ΚΑΤΑ ΛΑΧΝΟΝ:

10.000-25.000-100.000-200.000-1.000.000

ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ - ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ:

ΤΑ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΕΓΓΥΩΝ ΠΡΟΣΩΔΩΝ
ΑΙ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

ΕΙΔΙΚΑ ΠΡΟΝΟΜΙΑ:

ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΑΠΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΕΙΣΘΗΜΑΤΟΣ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΕΛΩΝ ΤΟΥ ΧΑΡΤΟΣΗΜΟΥ

ΑΔΕΛΦΟΙ ΣΑΡΑΝΤΗ Γ. Π. ΜΙΧΑΛΑΚΕΑΣ**ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ,****ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ**
(ΑΜΠΗΤ ΧΑΝ) 2, RECTOR Street**ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΗ****ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΠΩΛΗΣΙΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ**
ΔΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΝ ΤΡΙΤΩΝ**ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ****ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ****ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΗΝ**
ΤΟΥ ΜΕΓΙΣΤΟΥ ΚΑΝΑΔΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ ΑΛΕΥΡΩΝ**The Hedley Shaw Milling Co^o L^{td}****ΠΛΑΣΜΟΚΤΟΝΟΝ**
PLASMOCTON ●●

Τὸ ἡρωϊκώτερον καὶ θαυμασιώτερον εἰς ἀποτελέσματα φάρμακον κατὰ τῶν ἐλωδῶν πυρετῶν. Τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου τίθεται εἰς χρῆσιν.

Ζητήσατε ἐν καιρῷ ἀπὸ ὅλα τὰ φαρμακεία.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ**“ΕΡΓΑΣΙΑ,”**

μηνιάτικη ἐπιστημονικὴ, σοσιαλιστικὴ καὶ φιλολογικὴ ἐπιθεώρηση.

Συνδρομὴ χρονιάτικη δρ. 12

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΠΕΙΡΑΙΩΣ 24

ΕΥΘΗΝΟΤΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ

δὲ θὰ βρῆτε, παρὰ μόνον
στὰ νέα Καταστήματα :

ΧΑΤΖΗΠΕΤΡΟΥ & ΣΙΑΣ**ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓΙΑΣ ΕΙΡΗΝΗΣ**

ποῦ παρέλαβαν καὶ πωλοῦν σὲ ἐξαιρετικὰς τιμὰς : ΧΑΣΕΔΕΣ, ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑ, ΚΑΛΤΣΕΣ, ΣΙΝΔΟΝΟΠΑΝΑ, ΚΟΜΠΙΝΑΙΖΟΝ διάφορα κλπ.

Η ΚΥΡΙΑ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ**ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΩΡΗΜΑ**
ΤΟΥ ΚΟΥ Γ. ΑΣΠΡΕΑ

• ΣΕΛΙΔΑΡΕΣ 236 — ΔΡΑΧΜΕΣ 6.—
ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ.

ΚΑΛΑΜΑΙ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ**ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΗ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ****ΔΙ' ΙΔΙΟΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΝ****ΚΑΙ ΕΠΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ****ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ****ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ****ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ****ΣΤΟ ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟ****ΤΟΥ ΑΝΤ. ΔΑΜΙΑΝΟΥ**

• • • 12 - ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ - 12 • • •

ΑΦΘΟΝΙΑ — ΠΟΙΚΙΛΙΑ — ΦΤΗΝΕΙΑ**“Οποῖος μπεῖ μιὰ φορὰ μέσα ΣΚΛΑΒΩΝΕΤΑ****ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΒΡΑΝΑΣ****ΕΙΣΑΓΩΓΕΥΣ & ΕΞΑΓΩΓΕΥΣ****ΕΝ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ***Διεύθυνσις :* **GEORGE VRANAS**49=51-57. Greenwich St. & 16 Trinity Place
NEW YORK, City. U. S. A.**ΤΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΑ ΣΑΣ ΚΟΥΣΤΟΥΜΙΑ****ΝΑ ΤΑ ΡΑΨΕΤΕ****ΣΤΟΥ Θ. ΜΕΡΕΜΕΤΙΔΗ****ΣΤΟΑ ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ****ΤΑ “ΓΡΑΜΜΑΤΑ,”**

Στὴν Ἀλεξάνδρεια τῆς Αἰγύπτου θὰ ἐκδο-
θοῦν ἀπὸ τὴν 1η Μαρτίου 1920 :

ΤΑ “ΓΡΑΜΜΑΤΑ,”

τὸ γνωστὸ περιοδικὸ, *κάθε μῆνα.*

Πρόγραμμα : Σκέψη καὶ κριτικὴ μὲ πλα-
τεῖα ἀνθρώπινη συνείδηση καὶ παρακολούθηση
τῶν διεθνῶν ρευμάτων τῆς σκέψης.

Συνδρομὴ γιὰ ἓνα χρόνον : Δρ. 28 ἢ Σελ. 25.

Διεύθυνση : **“GRAMMATA,” B. P. 1146****Alexandrie**

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ'

Σάββατο Ἀθήνα, 11 Ἀπριλίου 1920

ΑΡΙΘ. 679

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΝΟΣ Α. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ: Ἡ δημοτικὴ μας
στὰ Δημοσ. ἔγγραφα.
ΑΛΥΡΗΣ: Ἀνθολογήτρος.
ΑΓΓΕΛΟΣ ΧΡΥΣΙΝΘΕΜΟΣ: Ἐνα φιλάκι.
ΤΗ. ΗΛΕΘΟΡ: Τὸ ἄγαλμα ἔχει ψυχὴ (μεταφρ. Gra-
ziella).
ΣΙΤΣΑ ΚΑΡΑΓΙΑΚΗΚΗ: Ὁ Ποιητής.
ΜΙΧ. ΘΕΡΒΗΡΤΗΣ—Κ. ΚΗΡΦΗΙΟΣ: Ὁ Δὸν Κι-
χότης (συνέχεια).

Ο "ΝΟΥΜΑΣ": Φαινόμενα καὶ πράγματα.
ΛΙΑΝ Μ. ΙΑΚΩΒΙΔΗ: Στὴν ἀγαπημένη μου Σμάρω.
Κ. ΦΙΛΗΤΑΣ: Γονιός.
ΑΞ. ΓΚΙΝ: Ἀραχλὸς κάφος.
Κ. Χ.: Ἡ Γλῶσσα τοῦ Σκληροῦ.
ΑΠΟ ΒΑΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΑΟΜΑΔΑ: Ζένη φιλολογία.
—Ἡ Κοινὴ γνώμη.—Χωρὶς γραμματό-
σημο.

Ἡ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΜΑΣ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Τὸ νεωτεριστικὸ ἀεράκι ποὺ ἀρχίνησε νὰ πνέει στὸν ἐκπαιδευτικὸ μας κλάδο, δὲν εἶτανε δυνατό νὰ φέσει ἀσυνκίνητες τὶς ἄλλες δημόσιες ὑπηρεσίες καὶ νὰ μὴ θελήσουνε κι αὐτὲς νὰ συμμορφωθοῦνε μὲ τὸ πνεῦμα τῆς Ἐποχῆς, μὲ τὴν ἀλήθεια καὶ μὲ τὸ φῶς τῆς Δημοτικῆς μας γλώσσας. Σιγὰ-σιγὰ καὶ χωρὶς νὰ τὸ νιώσουνε οἱ μανταρίνοι τῆς γλώσσας, μπήκε μὲς στὰ μονχλιασμένα ράφια τῶν Ἀρχείων, ἀναστάτωσε τὰ χαρτιά καὶ τὰ κιτάπια ποὺ τὰ βάραινε ὁ βραχνᾶς τῆς καθαρῆς, καὶ στέλλοντας ἐκεῖ τὴ ζω-γὸνα πνοῆς τοῦ καθάρισε τὴ σατίλα, κεράνωσε τὸ σκολαστικισμὸ κ' ἔσπρωξε τὶς νέες ψυχὲς στὴν ἀγάπη τῆς Ἀλήθειας καὶ τῆς Ἐπιστήμης, ποὺ τοὺς εἶναι τροφή καὶ σώ-κα ἢ Γλῶσσα τοῦ Λαοῦ.

Στὸ Βενιζέλο χρωστάμε πολλά, ἀναφορικὰ μὲ τὸ Γλωσσικὸ ζήτημα καὶ γενικώτερα μὲ τὴ θέση ποὺ πασίζει νὰ δώσει στὰ νεοελληνικὰ γράμματα. Κάθε μεταρρύθμιση ἐκπαιδευτικὴ καὶ φιλολογικὴ ἀπ' αὐτὸν πηγάζει φυσικὰ καὶ ἢ ἀναζωογόνηση καὶ τὸ ζωντάνεμα τῆς μονχλιασμένης ὑπηρεσιακῆς γλώσσας.

Ποιὸς ἄλλος πρὶν ἀπ' αὐτόν; Κανείς. Σκολαστικισμὸς, σκοτάδι, καθαρῆς. Παντοῦ ὁ Μιστριώτης καὶ τὰ κοπέλλια του. Ἡ ὀνομαστικὴ ἀπόλυτη στὴν ἡμερησίαν Διάταξη. Κ' οἱ δυστυχησμένοι γραφιάδες τῶν ὑπουργείων καὶ ὁ πρὸ δυστυχησμένος Ἑλληνικὸς λαός, ἔσκυβε, ἴδρωσε, τυραννιότανε νὰ ἐρμηνεύσει τὸν ἄλφα Νόμο ἢ τὴ βῆτα Ἐγκύκλιο ποὺ ἐρχότανε δευτέρη γιὰ νὰ τὴν ἐξηγήσει καὶ πολλὰς φορὰς τρίτη καὶ τέταρτη

χωρὶς νὰ καταφέρει νὰ πετύχει «τὴν ἄρσιν τῶν ἀμφιβολιῶν».

Καὶ νά, τέλος πάντων μὲ τὴν ἐπέμβαση τοῦ Βενιζέλου, μὲ τὸ δυνατό χέρι ποὺ ξέρει νὰ συντρίβει τὴν Πρόληψη ὅπου κι ἂν τὴ βροῖσει, νά, τέλος πάντων κ' ἔδω, ἢ μιὰ κ' ἢ ἐνιαία γλῶσσα τοῦ λαοῦ στὰ Ἐπίσημα Ἐγγραφα. Πέτσι ὁ «Νουμάς» ἔδωσε ἀρκετὰ δείγματα στὶς σελίδες του. Φέτος ἕνα-ἕνα τὰ δημόσια Ἱεροφεία συμμορφώνονται μὲ τὸ ριζοσπαστικὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς. Τὰ «μὴ φτύνετε καταγῆς» καὶ τὰ «Λὰ κλείνετε τὴν πόρτα» εἶναι σονηθισμένα πιά ποὺ δὲν ἀξίζει οὔτε νὰ ταναφέρει κανείς.

Ἔτσι εἶναι τὰ πράγματα. Φυσικὰ καὶ ἀπλά ὅπως εἶναι κ' ἢ γλῶσσα τοῦ Δημοτικοῦ τραγουδιοῦ ποὺ τὰ φωτίζει. Κι ὁ κάθε πολιτισμένος σήμερα, καὶ τὸ κάθε ὑπουργεῖο, δὲ ντρέπεται νὰ μεταχειριστῆ τὴ Δημοτικὴ γλῶσσα ἀπὸ τὸ φόβο μὴν τοῦ κολλήσουνε ὅπως πρῶτα τὴ ρετσέτα τῆς ἀμορφωσιάς.

Μέσα στὶς δημόσιες ὑπηρεσίες ξεχωρίζει ἀπὸ τὶς πρῶτες τὸ Ὑπουργεῖο τῶν Οἰκονομικῶν γιὰ τὴ λεύτερη ἀντίληψή του πάνω στὸ σπουδαῖο αὐτὸ ζήτημα. Πέτσι χαρήκαμε ἄλλοι στοὺς δρόμους τοιχοκολλημένες ὁδηγίες γιὰ τὴν «Καθαρὰ Πρόσοδο» στὴ δημοτικὴ. Φέτος τὸ «Ἐμπορικὸ Τμῆμα τῶν ἀμέσων Φόρων» τοῦ Ὑπουργείου τυπώνει καὶ στέλνει στὶς Ἐφορεῖες τοῦ Κράτους ὑποδείγματα γιὰ Ἐμπορικὰ βιβλία μὲ ὁδηγίες καὶ λεπτομέρειες στὴ Δημοτικὴ μας. Νά, τὸ μεγάλο ἐμπόδιο ποὺ νικεῖται: Ὁ Συνταγματικὸς Ἑλληνας πολίτης θὰ μπορεῖ κι αὐτὸς ὁ ἄμοιρος νὰ μὴν ἀγνοεῖ τοὺς Νόμους, νὰ μὴν πλερώνει πρόσοιμα καὶ κόντρα φόρους. Τὸ

Κράτος δοχεται να του μιλήσει στη γλώσσα του.

Ἡ Ριζοσπαστικὴ αὐτὴ ἐργασία ποὺ φάνηκε μὲς ἀπὸ ἓνα Ὑπουργεῖο ποὺ εἶναι ὑπόδειγμα γιὰ τὴν ὁργάνωσή του, μᾶς γεμίζει τὴν ψυχὴ ἀπὸ χαρὰ. Ὅ,τι ὀνειρευτήκαμε, τὸ βλέπουμε νὰ παίρνει σάρκα: Ἡ Δημοτικὴ μας στὰ Δημόσια Ἐγγραφα. Τὰ Γράμματα, ἡ Παιδεία, τὸ Κράτος εἶδανε τ' ἀληθινὸ Φῶς. Οἱ τελευταῖοι μανταρίνοι τοῦ Σκολαστικισμοῦ ἄς γανγίζουνε. Ποιὸς τοὺς ἀκούει; Τὸ ζήτημα τραβάει τὸ φωτισμένο του δρόμο.

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΝΘΟΛΟΓΗΤΡΕΣ

Στὴ γῆ βαθεῖα ἀναγάλισμα· κι' ἀνάβρυσε στὰ φῦτρα:
Κρύφια μοσχομυμήματα ἀπ' τοὺς κάμπους κι' ἀπὸ τὶς πλαγιές!
Γλυκὸ μεθῆσι· πῶς τραβῶ; τὴν κάθε ἀνθολογήτρα
στὶς ἀνδισμένες τὶς βραγιές;

Ἡ Ἄνιὸ ποὺ ἐδέχτη στὸ χορὸ φαρμακερὴ σαγίτα
ἀπὸ τὰ πέτρων στὴν καρδιά, κι' ἀκόμα λείει πῶς τὴν τρακέει
Μαδάει ἥρωτόντας μυστικὴ διπλὴ ἄσπρη ἡμεροσίτα
Τὸ — Μ' ἀγαπᾷ, δὲ μ' ἀγαπάει —

Κι' αὐτὴ ἀπὸ τὴν ἄσπρη, ἄτραχη, κι' ἀπὸ τὴν ἄσπρη
Πρώϊμα τὴ νύφη παίζοντας, πόθους κοιμώμενους ξυπνᾷ.
Βελόνες πεύκου πλέκοντας, παιδιάστικη ἀραβᾶνα
στὸ ζερβὶ δάχτυλο περνᾷ.

Κρινάκι ἄγριο ξεροζῆωσε κρυμμένο σὲ μιὰ κόχη
τοῦ Γκίνου ἢ κόρη ἢ ἀπρόπλαστη κι' ἀρχοντοπούλα τοῦ

[χωριοῦ

Σημάδι τ' ἀκριβοῦ νὰ μπῆ· τὸ ναι νὰ ἰδῆ, γιὰ τ' ὄχι!
στὴ γλάστρα τοῦ παραθυριοῦ.

Κ' ἡ θρήσκα ἡ Γούλα ντροπαλὴ καὶ χαμοβλεπούσα
τριανταφυλλάκια ἀνάδανε σὲ μπουκετάκι χωριστὸ
Μεγάλη Πέμτη. αὔριο θὰ πάει στὴ Δέσποινα Ἐλεούσα
γιὰ νὰ στολίσῃ τὸ Χριστό.

Μεθάει καὶ τὶς γερόντισες τῶν λουλουδιῶν ἡ ἀνέσα·
κι' ἀπὸ μακριὰ ἀγναντεύοντας πλαγιές, βραγιές, κι' ὁμορφονιές
Σὺν ἡσκιούς βλέπουν νὰ περνᾶν σ' ἀχνὸ καθρέφτη μέσα
οἱ ἀγύριστες παλιές χρονιές.

Σ φ ρ ε

ΛΑΥΡΑΣ

“ΕΝΑ ΦΙΛΑΚΙ.”

Ἐνα φιλάκι κρέμεται στὰ χεῖλη μου
ἐτοιμὸ νὰ πετάξῃ στὸν ἄερα,
ποὺ ἀνάλαφρο θὰ τὸ σηκώσει
καὶ θὰ τὸ φέρῃ ἀπαλὰ

Ν' ἀγγίζει τὸ κρινένιο μέτωπό σου
καὶ νὰ πετάξῃ πάλι πέρα...

Ἐνα φιλάκι κρέμεται στὰ χεῖλη μου
ἐτοιμὸ νὰ πετάξῃ στὸν ἄερα
Γιάννης. Καλοκαίρι 1919.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΟΣ

TH. HARLOR

ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΕΧΕΙ ΨΥΧΗ

— «...Μὴν ἀγαναχτεῖτε τόσο πολὺ! Δὲν εἶναι καθόλου ἡ τρέλλα ποὺ ὑπαγόρευσε αὐτὸ τὸ γάμο, ἀλλὰ ἡ λογικὴ. Κανεὶς ἀπὸ σᾶς δὲν μπορεῖ νὰ μαντέψῃ τὸ μυστικὸ τῆς ἀγγελόμορφης Ἀντουανέττας μας— καὶ γι' αὐτὸ θὰ σᾶς πῶ γιὰτὶ διάλεξε τὸν ἄντρο Πέτρο Λοργάν.

Ἐπὶ τὴν πρώτη φορὰ ποὺ τὴν εἶδα εἶτανε στὴ Βενετία, στὴν πλατεῖα τοῦ Ἁγίου Μάρκου. Ὅ,τι εἶχα γυρίσει ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ μνήμη μου, σὰ γέρον πᾶ ἀρχαιολόγου, εἶταν πλημμυρισμένη ἀπὸ εὐγενεῖς γραμμές. Ἀλλὰ στὴ θεὰ αὐτῆς τῆς ἀσύγκριτης ὁμορφιάς τὰ πῖθ θαυμαστά ἀγάλματα μοῦ φάνηκαν ἄμορφα σκῆδια μαθητῶν ὄχι ἀκόμα ἐμπνεσμένων ἀπὸ τὸ μυστικὸ τῆς θείας ἀρμονίας. Σκέφτηκα: «Τέλος πάντων, νὰ, μὰ τὴν ἀλήθεια, μιὰ θεά!»

Ἐνὸ νέοι σταμάτησαν, ἔπειτα τρεῖς ἄλλοι. Ἐνας Ἄγγλος σταμάτησε τὸ ἀμαξάκι του. Πολλοὶ ποὺ προσπερνοῦσαν ξαναγύριζαν πίσω. Κάτι πολὺ τρομερὸ ἔλαμπε στὰ μάτια τῶ γυναικῶν. Μακρὰ, χαμένο στὸν παλλόμενον οὐρανὸ αὐτοῦ τοῦ ἀργυρολευκοῦ προῖνου, τὸ βλέμμα τῆς «θεᾶς» φέρθηκε μηχανικὰ πρὸς τὴ γῆ. Πλήγορα γύρισε τὸ πρόσωπὸ τῆς ἀπὸ κείνους ποὺ τὴν κοιτοῦσαν, κάλεσε μ' ἓνα τῆς κίνημα ἓνα γέρο ἀσπρογένῃ ποὺ ἔρχοι ψιχουλα στὰ περιστέρια, καὶ χαθήκανε μέσα στὴ σκιά τῆς μητρόπολης.

Ἐμὶ ἕνα ὥρα ὑστερώτερα, καθόντανε μὲ τὸ σύντροφό της μέσα στὴν τραπεζαρία τοῦ ξενοδοχείου μου, σ' ἓνα γειτονικὸ μου τραπέζι. Χαμογέλασε καὶ εἶπε:

—Θεῖέ μου, φαινόσατε πολὺ κουρασμένος.

—Μὰ εἶναι γιὰτὶ τρέχεις, τρέχεις.... Ἀδύνατο μὲ σένα κανεὶς νὰ πάρῃ τὸν ἄερα του πέντε λεπτά στὸ ἴδιο μέρος καὶ μὲ ἡσυχία. Κ' ἔπειτα, ὅλες αὐτὲς οἱ ἀπότομες ἀναχώρησες!...

—Χτές, μόνος σας καὶ πρῶτος τὸ ζητήσατε. Δὲν μπορούσαμε πᾶ νὰ μείνουμε.

—Ἄς ἐλπίζουμε ὅτι ἐδῶ...

—Ναί, ἂν τρῶμε πρὶν ἢ ἔπειτα ἀπ' ὄλο τὸν κόσμον κι' ἂ βγαίνουμε μόνοι μας, οἱ δυὸ, μὲ μιὰ γόνδολα...

—Φτωχὴ μου Ἀντουανέττα!

Ἐχαμῆλωσαν τὴ φωνή. Ἡ ἀνάγνωση τῶν ἐφημερίδων φάνηκε πῶς μ' ἀποροφούσε. Ἀλλὰ τὸ μυστήριον τῶν ὄσων ἀκουσα εἶταν πολὺ γαργαλιστικὸ: προσπάθησα ν' ἀδράξω τὴ συνέχεια τῆς κουβέντας τους. Μὰ αὐτὴ πᾶ στρεφόντανε πάνου σὲ σκῆδια ἐπισκέψεων στὰ παλιὰ ἀνάκτορα. Εἶμαι δυστυχῶς ἀπὸ κείνους ποὺ ἡ ἀγένειά τους δὲν ἀνταμείβεται ποτέ.

Ἐστὴν πλατεῖα τοῦ Ἁγίου Μάρκου, τὸ προφίλ καὶ ἡ παράσταση τῆς «φτωχῆς Ἀντουανέττας» μοῦχε ἴσως ἐμπνέσει τὴ σκέψη πῶς κ' ἓνα τίποτε ψυχρότητας βλάπτει πάντοτε στὶς λεπτομερέστετες ἀντιγραφές τῶν κλασσικῶν μοντέλων. Ἀλλὰ, τώρα, αὐτὸ τὸ μέτωπο, αὐτὴ ἡ μύτη, αὐτὸ τὸ στόμα, τὰ μάτια τὰ βαθυγάλανα, τὰ μαλλιά τὰ καστανόχρωνα, ἡ γραμμὴ τοῦ στήθους καὶ τῶν γοφῶν μετ' αἰωνίου πῶς, χροιάσαν τὸ ἑκπαιτικὸ τους σ' ἓνα

αίσθητικό πούκανε να πλησιάζει ή αθηναϊκή ευρυθμία με τη χάρη των πιο μοντέρνων καλλιτεχνών. Και ή σκέψη μου φέρθηκε στον αιώνα του Λεονάρδου ντα Βίντσι. Στ' αλήθεια, με μιὰ παράξενη κοιτησία, οι πιο διάφορες εποχές — κι ο δικός μας καιρός μαζί—μου φάνηκαν πώς ξανάβρισκαν το ανάλογο ιδεώδες τους στις γραμμές και στη φυσιογνωμία της όμορφης ταξιδιώτισσας. Καί, αναγνωρίζοντας πώς είχε ακόμα ένα χρώμα θαμπωτικής γλυκύτητας, αναγκάστηκα να κάνω το συμπέρασμα: ή τελειότητα υπάρχει σε τούτο τον κόσμο.

«Η πόρτα άνοιξε. Πολλοί σνόμπ κοσμοπολίτες πήρανε θέση με θόρυβο, κι άφου ξεδίπλωσαν τις πετσέτες τους, σκούνηξε ο ένας τον άλλο με τον άγκωνα του δείχνοντας την κοπέλα. Αυτή με το κεφάλι σκυμμένο, άπόφαγε γλήγορα-γλήγορα. Το βράδυ δειπνήσε με βέλλο χαμηλωμένο στο πάνω μέρος του προσώπου της. Καθώς ο θεός ζήτησε ζάχαρη κι ο ύπνρετης δέν ξαναγύριζε, τους πρόσφερα τη ζαχαριέρα μου. Την ερχόμενη μέρα μου δώσανε κείνοι την αλατιέρα. Έβανα μερικές παρατήρησες πάνω στην αστάθεια του βαρόμετρου. Μου άπάντησαν με παρατήρησες πάνω στους άτοπους χαριεντισμούς του θερμομέτρου. Την ακόλουθη μέρα, οι σκέσες μας προόδεψαν, άξαφνα κι αναπάντεχα, εξ αίτιας του Τιτιανού. Άπό τότε αλλάξαμε τις έντύπώσες μας άπο τους περιπάτους. Άλλά πολύ γλήγορα μακάρισα τον εαυτό μου όπου είμουν ένας γεροντάκος με γυαλιά, πού ο ακόλουθος μις νέας κόρης δέ βιάζεται να τον ξεφορτωθεί. Μα αυτό πού με παραξένευε δέ φωτίστηκε καθόλου. Αναχώρησα χωρίς να μπορέσω να μάθω γιατί ή «φτωχή Άντουανέττα» είχε βάλει πείσμα να τρώει πριν ή έπειτα άπο τον άλλο κόσμο και να κοφμεσιάζει το θεό της.

«Τρείς μήνες πιο ύστερα, τους ξανάβρα σ' ένα μικρό χωριό, κοντά στο Έντερλακάν

«—Λοιπόν δέν άπατήθηκα, μου ειπε ο θεός πλησιάζοντάς με. Σεις είσατε πού είδα χτές. Άλλά δέν άπαντήσατε στο χαιρετισμό μου.

«—Συχωρέστε, του άπάντησα, τ' άδυνατισμένα μάτια μου.

«Σάμπως αυτή ή όμολογία της άδυναμίας μου να συγκίνησε ζωηρά την Άντουανέττα και μου μίλησε με γλυκύτατο τόνο πού ποτε δέν τον είχα ξανακούσει.

Κ' οι δύο μου παραπονέθηκαν για το ξενοδοχείο τους. Τους παίνεσα το δικό μου. Μετέφεραν εκεί τα μπαούλα τους. Φυσικά συνέπερτε να συναντιόμαστε σα βγαίναμε άπο τις κάμαρές μας. Ο θεός βαρύντανε λίγο και ή φλυαρία μου τονέ διασκέδαζε.

«Η Άντουανέττα δέ μās επέτρειπε ποτε ν' ακολουθούμε το καραβάνι των περιηγητών. Μās οδηγούσε σ' άπάτητα μονοπάτια, στην τύχη. Μās πείραζε για το λαχάνιασμά μας, κι όσο ανεβαίναμε, τόσα γινότανε πιο φλύαρη. Δέν άργησε να με κάνει να θαυμάζω για την άφθονία των αίσθημάτων πού ξυπνούσαν μέσα της το γλυκοψιθύρισμα των ποταμών, το χρώμα των κορυφών πού διαρκώς άλλαζε, οι μυρουδιές των δασών. Και για να εκφράσει την όρμη πού της συνάραζε στην επίδραση της ποιήσης των Άλπεων, εύρισκε λόγια γιομάτα φωτιά και χάρη. Άλλά μέσα σ' αυτό το πάθος για τα άγρια μέρη ξεχώρισα σε λίγο τη μελαγχολία πάφινουν τα χαμένα όνειρα. Μα όμως, τι λύπες μπο-

ρούσε νάχει γυναίκα τόσο όμορφη και πού τίποτα δέν την τυραννούσε; Δοκίμασα να πάρω λόγια άπο το θεό. Άλλά δέν πήρα παρά τούτο το παράπονο: «Α, κύριε, δέν είναι ζωή αυτή! Θάχα λιγότερες έγνοιες ά φύλαγα τα διαμάντια του Στέμματος! Άν ξέρατε τι γράμματα λαβαίνω! Φοβέρες άπο ύποψήφιους γαμπρούς περιφρονημένους, άπο ζηλιάρες γυναίκες... Τι ανακούφιση αν παντρευότανε! Άλλά πρότασες πού μπορούσανε να φέρουν ήλιγο, τις περιφρονεί... Τι θέλει;...»

»Είμαστε καθισμένοι σ' ένα άδεντρο μέρος ενός δάσους άπο πένκα' μις ρομάντσα άγνή και συγκινητική ακούστηκε, άποδίνοντας ό,τι το πέσιμο της νύχτας σ' ένα περήφανο τοπίο προξενεί στην ανθρώπινη καρδιά. «Αυτή τραγουδάει» μου ειπε ο θεός. Σα μās πλησίασε, έπαίνεσα το χρωματισμό της πλούσιας φωνής της, αλλά περισσότερο την τρυφεράδα πού τη ζωντάνευε.

»Άπο τότε, άρχισε να με δέχεται φιλικότερα, μουκανε άτέλιωτες ερωτήσες για τη δουλειά μου, κι ανακάλυψα πώς δέν άγνοούσε την ιστορία όπως οι περισσότερες γυναίκες. Όχι μόνο είταν αναπτυγμένη, αλλά ήξερε και να σκέφτεται. Σιγά σιγά άπόκτησα τον τίτλο του έμπιστου καθηγητή, τόσο ώστε μις μέρα μόρεσα ναν της πω μ' έναν τόνο πού ρωτούσε μαζί και βεβαίωνει:

»—Υποφέρετε;

»—Ίσως! μολόγησε.

»—Έξ αίτιας του προσώπου σας;

»Έκανε «ναι» με θλίψη μόλις μετριασμένη άπο την εύχαρίστηση πώς την ένιωσαν. Ξακολούθησε:

»—Είστε ο πρώτος πού μαντέψατε... Άξίζει λοιπόν να σας ξιστορήσω τις λύπες μου.

»Κι' άρχισε μ' αυτά τα λόγια:

»—Θάθελα ν' αγαπηθώ...

Δέν είχα την άδεξιότητα να επαναλάβω λόγια καθηνοχαστικά, σαχλά ή ύπαγορευμένα άπο τους κανόνες της «καλής συμπεριφοράς».

»—Α, μου φώναξε, σεις τουλάχιστο δέ μου άπαντάτε πώς δέν έχω παρά να παρουσιαστώ !... Δέν άντέχω πια να βλέπω πάντα μάτια στηλωμένα στα δικά μου, χωρίς ναν τα ζητεί το βλέμμα μου. Είχα έναν άρραβωνιαστικό, δέν είχε άλλη σκέψη παρά να με δείχνει, Μ' εμπόδιζε να περπατώ, να γελώ, να μιλω. Ξεθαρρενηθε τόσο ώστε να επιβλέπει και την τροφή μου. Τότε και γώ του γύρισα τα δώρα του, δηλώνοντάς του πώς δέν έχει να κάνει με κανένα ζώο ίπποτροφείου... Κατόπι δέν άπόρριψα τις προτάσες ενός μουσικού, πού το ιδιότροπο ταλέντο του με μάγευε: «Υπόθετα πώς θα καλομεταχειριστεί τη φωνή μου. Άλλά σαν τραγουδούσα μουλεγε: «Πόσο είσαι όμορφη!» Έπειτα δέν απέλεισα κάποιον πού ή καλωσύνη του είναι σκεδόν μυθώδης και πού το τετραγωνικό μυαλό του σκεδίασε τι θα μπορούσε σ' έναν τόπο να κάνει να βασιλεύει ή γενική εύτυχία, ή δικαιοσύνη κ' ή όμόνοια. Και τις στιγμές πού έπαιρνε φωτιά μιλώνοντας για τις ανθρώπινες δυστυχίες, τη στιγμή πονόμιζα πώς ή εύαισθησία μας σφιχταγκυαλιάζτανε, μουλεγε: »Πόσο είσαι όμορφη...!» Μ' έναν άλλο, προσκοιτήθηκα την ιδιότροπη, την άπότομη, την κακιά. Με συγχωρούσε λέγοντας: «Τι πειράζει πώς δέν είσαι καλή; είσαι όμορφη...» Προσκοιτήθηκα ακόμα την άνόητη και την όλωσδιόλου άπαίδευτη. Παρηγο-

ρίοντουςαν και παρηγορούσαν και μένα με φράσεις που σημαίνουν: «Η Ξηπεινάδα και η φιλομάθεια είναι για τις άσχημες. Σὺ, εἶσαι ὁμορφη. . .» Δείχτηκε ἀδιάντροπη και γελοῦσαν. «Ὅλα σοῦ ἐπιτρέπονται, γιατί εἶσαι ὁμορφη. . .» Κανείς δὲ θέλησε νὰ μοῦ δώσει τὴν καθημερινή καὶ οἰκογενειακή εὐτυχία. Κανείς δὲν προσπάθησε νὰ ἐνώσει τὴν τύχη του με τὴ δική μου πρὸς ἐχτίμηση πρὸς τὸ χαρακτήρα μου, ἀπὸ θεβαιδότη πρὸς ἡ ζωὴ μας θὰ εἶναι γλυκεῖα καὶ ἀρμονική. Κανείς δὲ με σκέφτηκε μητέρα φιλόστοργη... Ὡ ρ α ἰ α!

Αὐτὸς ὁ ἐπίλογος μοῦ δίνει τὸν ἐξευτελιστικὸ ρόλο ἐνὸς πρῶτου τῆς βιτρίνας, ἐνὸς ἀγάλματος..

»—Τὸ ἄγαλμα ἔχει ψυχὴ! Φτωχὸ ἄγαλμα ἐπερβολικὰ πλούσιο!.. μουρμούρισα.

»—Θάγαπήσω ἐκεῖνον πὸν θὰ μάγαπήσει χωρὶς νὰ μ' ἔχει δεῖ.. Νά. λ.χ. ἕναν πὸν νὰ κἀβεται μακριὰ ἀπὸ δῶ και πὸν θὰ με κρῖνει πάνω σὲ γράμματα, μέσα στὰ ὁποῖα θὰν τοῦ γνωρίζω τὶς ἰδέες μου, τὶς κλίσεις μου, τὸν τρόπο με τὸν ὁποῖο σκέφτομαι πάνω στὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων.. Ὅμορφη, ὁμορφη! Αὐτὴ ἡ ἀποτρόπαιη λέξη με πληγώνει. Δὲ με κάνει νὰ στεροῦμαι τὴν ἀλήθεια τοῦ τι πραγματικὰ ἀξίζω, δὲ μοῦ πνίγει κάθε χτύπο τῆς καρδιάς, κάθε εὐγενεικὰ ὀρμη, δὲ μοῦ παίρνει ἀπὸ τὰ δικαιώματά μου ἕγω γιὰ πνευματικὴ ἐνέργεια!..»

»Ἐπειτα ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐκμυστήρηση, πείστηκα πρὸς ἡ Ἄντουανέττα εἶταν γιὰ πάντα καταδικασμένη στὴ μοναξιά.

»Μὰ ὁ πόλεμος πρόφτασε. Ἡ Ἄντουανέττα ἔπαξε καλὸ ρόλο σ' ἕνα κινητὸ νοσοκομεῖο. Ἀλλὰ οἱ γιατροὶ ἀπόφευγαν νὰ τῆς ἐμπιστευτοῦν σοβαρὰ πληγωμένους, ἢ γιὰ τὴν ἔπαιρναν γι ἀνεπιτήδεια μιὰ γυναίκα πὸν ἔμοιαζε με τὰ θάνατα τῶν ἀγάλματος, ἢ γιὰ νὰ τὴν προφυλάξουν. Με ἀπόφαση κοινὴ, τὴν μετανοικιόντανε σὲ πειράματα νέας ἀνακάλυψης, στὰ ὁποῖα ἡ θεραπεία γίνεται στὴ θεὰ μαγευτικῶν θεάματος. Ἀπ' αὐτὲς τὶς ταπεινότητες, ἀφῆκε τὰ νοσοκομεῖα. Τῆς ἦρθε τότε ἡ ἰδέα νὰ σεργιανᾶει τυφλοὺς στρατιῶτες.

»Δὲν ξέρω σὲ ποῖα περίστασι γίνηκε ὁδηγὸς τοῦ ζωγράφου Πέτρου Ἀορνάν, αὐτονοῦ τοῦ περίφημου ἀρτίστα πὸν μιὰ ἐχθρική σφαῖρα τοῦ στήθησε τόσο τραγικὰ τὸ φῶς. Τὸν ἔσωσε ἀπὸ τὴν πρόθεση τοῦνε ναυτοκτονήσε. Δίνοντας του τὴν πίστη γιὰ τὴν ἀτέλειωτη δημοφιλία μιᾶς ἐσωτερικῆς ζωῆς, τὸν ἔσωσε σ' ἕνα ληϊκὸ ὠκεανὸ πὸν μιὰ μέρα ἀπὸ κάποιον ποιητὴ δὲ γίνεται, θὰ δυνηθεῖ. Τέλος ἔχει μισοξεχάσει τὸ μαοτινοῖό του ἔξ ἀιτίας τοῦ πάθους πὸν τὸν καίει και τῆς ἀγάτης πὸν τοῦ γαρίζει. Θὰ μοῦ πῆτε, σὰ θανατιστὴς και λάτρης τοῦ ὄμοιου πὸν εἶταν, θὰ υποθέσει ἀνυπολόγιστα πὸν δὲ θὰ μπορεῖ νὰ καιαρώσει τὴν ἀναπνεῖμένη του, πὸν ἡ ἀναλυτικὴ διανοητικὴ ἀπορροια καὶ εἶταν ἄρδια πλάσιμένη νὰ ἐμπνέθει καὶ ἕνα κολοῖστα με τὴ γλυκεῖα λάμψη τῆς δροσεράδας της. Με σινενόγους καθόδοσε νὰ τὸν πείσει πρὸς δὲν εἶταν ὁμοῖον στὸ ἐξωτερικὸ και δὲν παραδέχτηκε νὰ τὸν ἀρτίσει νὰ σέσει στὸ ποδωπὸ της, με τὸ ὄμοιο τοῦ δαγτύλου του πὸν ἀπὸ τὴν ἰδέα τοῦ νὰ μου. ἕνα ὅτ αὐτὰ τὰ μικρὰ μηχανήματα πὸν πληροοροοῦν τὸς τυφλοὺς πάνω στὸ σπῆμα. Κ' ἔτσι σὺπερανε νοοῖς ἕνας και θὰ παοαπονεθεῖ πρὸς δὲν παντρεῦστανε μιὰ ὁμορφη γυναίκα Μόλις χτὲς ξεγελά-

στηκε.. Σήμερα τὸ πρωῖ, στὴ Δημαρχία, εἶταν ἀκόμα ὠχρὴ, ἀπὸ τὴ συγκίνηση πὸν εἶδε πρὸς αἰσθάνθησε ὁ καλὸς της, σὰν ἦρε γραμμὲς τέλειες, και κεφάλι με θανατιστὴ κατατομή. Με πῆρε κατὰ μέρος και μοῦ ψιθύρισε:

»—Πιστέ μου φίλε, δὲ θὰ με προδώσετε. Ἄν ἀναγκάστηκα νὰν τὸν ἀρτίσω νὰ μάθει πρὸς τὸ προφίλ μου δὲν εἶναι ἄσχημο, κατῶρδωσα νὰποφίγω τὶς ἐρωτήσεις του πάνω στὸ χρῶμα μου και στὸ χρωματισμὸ τῶν μαλλιῶν μου, με τέτιον τρόπο, ὅστε νὰ ὑποπτευθεῖ πρὸς αὐτὰ χαλοῦν τὸ σύνολο. Ἐβνυγιμένη ἀπάτη! Ἄς διαρκέσει.. Ἐλέω νὰ γνωρίζω γιὰ πολὺν καιρὸ τὴν εὐτυχία πὸν δίνει ἡ ἀφοσίωση μιᾶς ψυχῆς — και μάλιστα τόσο πλούσιας σὰν τὴ δική του — στὸ ἀληθινὸ ἕγω μου με τὴν ἀποκρυψη τοῦ προσώπου μου».

Σόρα

GRAZIELLA

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Χαρισμένο τοῦ Δ. Ταγκόπουλου

Και περπάταγε λαγκάδια και βουνά,
σιδερένια ελεγε φορέσει σάνταλα,
νὰ κοιτάξει διόλου πίσω δὲ γυρνᾶ,
ἥλιος ἔλαμπε στὰ ὄραῖα μάτια του...
Και περπάταγε λαγκάδια και βουνά,

Ποροφάραγμα, γκρεμινὸι, νεροσυρμές,
αὐτονοῦ, πᾶχει ψυχὴ ἐνὸς Πήγαντα,
δὲν τοῦ κόβουν τὶς Ὀλύμπες ὀρμές
και τὰ φῖδια πάταγε και διάβαινε
Ποροφάραγμα, γκρεμινούς, νεροσυρμές,

Τὸ δοξάρι στὸ βιολὶ τὸ μαγικὸ,
στὸ παλιὸ βιολὶ του, πάντα ξέσεργε,
πότε γέλιο γιὰ παράπονο γλῆκὸ
στοὺς δασοὺς καὶ ἔρημους λόγγους ἔστελνε
τὸ δοξάρι ἀπ' τὸ βιολὶ τὸ μαγικὸ.

Κι ἄθε στᾶξουν μες στὰ χόρτα οἱ σταλαξιές,
σὰ διαμάντια ἀπὸ τὸ θεῖο μέτωπο,
ἀσπρολούλουδα στολίζουν τὶς πλαγιές
παπαροῦνες—τῆς καρδιάς του τὰ αἵματα—
ὄθε στᾶξουν μες στὰ χόρτα οἱ σταλαξιές.

—Βιολιστὴ, καλὲ μας, στᾶσον μιὰ στιγμὴ,
ἔσκουράσον κάτω ἀπὸ τὸν ἥσκιο μας,
τὴν ψυχὴ σου δέοουν ποιὸι πικροὶ καιμοῖ:
Σιγανὰ τὸν χράζουνε οἱ Ἀεντροῦνρες,
—Βιολιστὴ, καλὲ μας, στᾶσον μιὰ στιγμὴ,

Μ' ἀφτὸς φεύγει διαστικὰ σὰ νὰ πετᾶ,
ἀνεῖλζουν τὰ μαλλιά—φτεροῦγες του—
—Ἐτοὺς καιμοῖς και τὶς γαρεὲς τᾶνω πλεντᾶ
στὴν ποδιὰ τῆς Ὀμορφιάς γῶ, ὁ σλάβος
της—>

Κι ὄλο φεύγει διαστικὰ, σὰ νὰ πετᾶ.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΤΙΚΗΝ ΕΤΑΙΡΙΑΝ "ΤΥΠΟΣ",
ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3, ΑΘΗΝΑ

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ταχυτικὴ συντάχτης: Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ, ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟ-
ΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Διαχειριστής: Η ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ".

Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τὴ Διαχείριση πρέπει
νὰ διευθύνονται:

«ΕΤΑΙΡΙΑΝ «ΤΥΠΟΣ» Σοφοκλέους 3, ΑΘΗΝΑ Σ»

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Γιὰ τὴν Ελλάδα	δρ.	20	τὸ χρόνο.
	>	10	τὸ ἔξάμηνο.
	>	5	τὸ τρίμηνο.
Γιὰ τὴν Ἀγγλία καὶ Αἴγυπτο	£	1	τὸ χρόνο.
	£	0,10	τὸ ἔξάμηνο.
	\$	5	τὸ χρόνο.
	\$	3	τὸ ἔξάμηνο.

Καὶ γιὰ τὰ ἄλλα μέρη ἀνάλογα

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΔΟΚΙΜΑΖΟΥΜΕ με ἀγανάκτηση τις ἄπρε-
πες καὶ βίβραρες σκηνές πού γινήκανε τις προ-
ῶρες στὴν Πόλη, Λαμπριάτικα, μέσα στὸ θέατρο,
καὶ πού δε θίξανε καθόλου τὴ Μαρίκα Κοτοπούλη,
μὰ κατατροπιάσανε καὶ καταρεζιλέψανε κείνους πού
τις προκαλέσανε καὶ πού τις δημιουργήσανε. Ἄν
εἶναι ἡ Μαρίκα ἀντιβενιζελική, ἄς τὴν ἀφίσουμε
νὰ δείξει τὸν ἀντιβενιζελισμό της μεθ'αυτοῦ, πού θὰ
δοθεῖ ψῆφος καὶ στις γυναῖκες, ἡ ἄς τὴ μαυρίσουμε
ἂν βάλει κάλλη γιὰ βουλευτίνια. Ἡ Μαρίκα ὅμως
ἀντιπροσωπεύει καὶ κάτι ἄλλο, πού στέκεται πάνω
κ' ἔξω ἀπὸ τὰ πολιτικά κόμματα, τὴν Τέχνη. Κι
ὅποιος ἀσεβεῖ με τέτιο τρόπο κατὰ τὴς Τέχνης, εἶναι
ἀνίξιος νὰ λέγεται πολιτισμένος, οὔτε κἂν ἄνθρωπος.

ΕΠΕΙΤΑ θέλουμε νὰ λεγόμεστε καὶ Φιλελεύθεροι,
καὶ καμαρώνουμε γι αὐτό. Μὰ φιλελεύθερος,
ἀδερφοὶ Κωνσταντινουπολίτες, εἶναι ἐπίθετο πού φορ-
τῶνει στὴ ράχη κεινοῦ πού θέλει νὰν τὸ μεταχειρι-
ζεται, ὅπως τὸ σταυρὸ στις μάντρες, κίτριες βαριές
ὑποχρέωσεις, πολὺ βαριές, πού δὲν μπορεῖ ὁ καθέ-
νας νὰ τις βαστάξει. Κ' εἶναι χροῖμα, ἂν θέλετε κ'
ἐγκλημα ἀκόμα, ὅταν ὁ Βενιζέλος ἀγωνίζεται ὑπεράν-
θρωπα στὴν Εὐρώπη γιὰ τὰ ἔθνηκα ζητήματα,
ποῦναι ζητήματα ζωῆς γιὰ μᾶς, ἐκείνοι πού τὸν
ἀντιπροσωπεύουν ἔδω ἢ στὰ διάφορα κέντρα τοῦ
Ἑλληνισμοῦ, νὰν τοῦ καταλασπώνουν με τὴν ἄπρε-
πη συμπεριφορὰ τους, τοὺς ἀγῶνες του καὶ νὰν τοῦ
ὑπονομεύουν τὴν πολιτικὴ του ὑπόσταση. Ἄπο-
φεύγουμε στὴ στήλη αὐτὴ τὴν πολιτικὴ συζήτηση,
μὰ ἔρχονται καὶ μερικὲς στιγμὲς πού ἡ ψυχὴ ξεχει-
λίζει ἀπὸ ἀηδία καὶ τῶν ἀδυνάτων ἀδύνατο νὰ
συγκρατηθεῖ κανεὶς.

ΝΑ κ' ἔνα ἄλλο σημάδι μαῦρο βαρβαρότητας. Κα-
τέβηκε ὁ κ. Πάλλης ἔδω, με τὴν πρόθεση
νὰ ἐγκατασταθεῖ στὴν πόλη μας καὶ νὰ δουλέψει γιὰ
τὸν τόπο. Τὸ νὰν τ' ἀποφασίσει, τὸ δεύτερο αὐτό,
ἔνας Πάλλης, ἄνθρωπος δηλ. με πλατιὰ μόρφωση,
με ἀτσάλενο χαρακτήρα, με ψυχὴ δυνατὴ καὶ με νοῦ
διανυγέστατο, πού πέρασε ὅλη τὴν τὴ ζωὴ του στὴν
Εὐρώπη, διευθύνοντας ἔνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἐμ-
πορικὰ σπύτια τοῦ κόσμου, — τὸ νὰν ἀποφασίσει
αὐτὸ ἔνας τέτιος ξεχωριστὸς ἄνθρωπος, σημαίνει
πὺς ὁ πατριωτισμὸς του εἶναι τόσο ἄγνος καὶ τόσο
πλατὺς, ὥστε τὸν ἐσπῶγγει νὰ φερθεῖ σὴν πα-
τριδα τὸν ὅση ζωὴ τοῦ ἀπομένει, ἀντὶ νὰν τὴ στα-
τάλησει τὴ ζωὴ αὐτὴ σὲ πλουτοκρατικὴ ψευτοεπίδι-
ξη καὶ σὲ σαχάτεμα. Κι ὅμως μὴ μερίδα τοῦ τύπου
ἔδειξε κ' ἔδω τὴν προσηυχία της, ἀφοῦ ὡς καὶ βια-
βακέμπορο τοῦ Λίβερπουλ ἔφτασε νὰ τὸν πει, σὰ
νὰ κατέβηκε ὁ κ. Πάλλης ἔδω με τὴν πρόθεση νὰ
δημοσιογραφῆσει καὶ νὰ μᾶς πᾶρει τὸ ψομὶ μας.

ΜΕ συγκίνηση παρακολοῦθεὶ ὁ Νουμάς κάθε κί-
νηση ἀνθρωπιστικὴ κ' ἀληθινὰ φιλελεύθερη πού
γίνεται στὸν τόπο μας. Ἀφοῦ ἀγωνίζεται γιὰ μὴ Ἰ-
δέα πλατεῖα, πού μέσα της κλείνει τὸ σπῶρο κάθε νεο-
τερικτικῆς καὶ ἀπολυτρωτικῆς ἀπὸ τις λογῆς κοινω-
νικῆς προλήψεις, ιδέας, (γιατὶ μονάχα ἔτσι ἡμπορεῖ
νὰ ἐννοηθεῖ ἡ ἰδέα τοῦ Δημοτικισμοῦ) τὸ θαρρεῖ χρέ-
ος του νὰ διακηρύξει ἀπὸ τὴ στήλη αὐτὴ τὴ συμπί-
θειά του γιὰ τὸ Β' Σοσιαλιστικὸ Συνέδριο πού γίνε-
ται τις ἡμέρες αὐτές στὴν Ἀθήνα καὶ νὰ συχαρεῖ
θερμὰ τὰ μέλη του πού ἐλέξανε γιὰ πρόεδρό του τὸ
συνεργάτη μας καὶ ἀγαπῆτό μας φίλο Νίκο Καστρι-
νό, πού ἡ μόρφωσή του κ' οἱ ψυχικὲς του ἀρετὲς τὸν
δείχνουν ὑπεράξιο γι αὐτὸ τὸ τιμητικὸ ἀξίωμα. Ἐπει-
τα ὁ Καστρινό εἶναι καὶ «διανοούμενος» κ' ἔτσι τὰ
μέλη τοῦ Σοσ. Συνεδρίου δόσανε μὴ παραπολὺ εὐ-
γλωττὴ ἀπάντηση σὲ μερικὸς κουτοπόνηρους πού ἀ-
γωνίζονται τώρα χρόνια νὰ πείσουν τοὺς ἐργάτες ν'
ἀποφεύγουνε, σὰ λοβιασμένους, τοὺς διανοούμενους.

ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗΜΕΝΗ ΜΟΥ ΣΜΑΡΩ

Γλυκεῖά μου φιλενάδα,
Σὲ λίγο, — νέα ζωὴ —
Τοῦ Ὑμέναιου ἡ λαμπάδα,
Γιὰ σένα θὰ καεῖ.

Μὰ πρὶν τὸ μέτωπό σου
Τοῦ γάμου τὸ στεφάνι
Μὲ τὴ χαρὰ μοιράνει,
Γιὰ κοιτάξει! ὁ καλὸς σου,

Πάντα τεχνίτης, παίρνει
Μιὰ ἀχτίδα ἀπ' τὸ φεγγάρι,
Καὶ τοῦ ἀρραβῶνα φέρνει
Στὸ χέρι σου τὴ χάση.

Γλυκεῖά μου φιλενάδα,
Μὲ ἴδιο καμὸ περίσο
Τοῦ Ὑμέναιου τὴ λαμπάδα
Γιὰ σὲ θὰ τραγουδήσω.

ΛΙΑΝ Μ. ΙΑΚΩΒΙΔΗ

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΑ

ΓΟΝΙΟΣ

Ταρχαία ονσιαστικά εὐς λ. γ. **φονεύς, βασιλεύς, κτλ.** στή νέα Ἑλληνική γίναντο: **φονέας—φονιός, βασιλέας βασιλιάς, γραφέας—γραφιάς, βαφέας—βαφιάς, χαλκέας—χαλκιάς κτλ.** (πρωτόκλιτα.)

Ἐποῦσο μερικά ἀπ' ἄφτά (σὶά ιδιωματικά) παρουσιαστοῦνε καὶ κάποιον — **ιός** δευτερόκλιτα.

Τέτοια ἔχουμε τὰ ρητορικά:

βασιλιός (=βασιλεύς—βασιλέας). Στὸν Ἑρωτικό (ἀντὶ τὸ κοινὸ: **βασιλιάς**).

άλιός (=άλιεύς—άλιέας). Πολίτη παροιμίαις Α' (ἀντὶ: **άλιός**).

ἀμουργιός =ἀμοργεύς—ἀμοργέας ἀπ' τὸ **ἀμουργή** =μούργα). Στὴν Κάρπαθο (ἀντὶ: **ἀμουργιάς**).

σκαφιός (=σκαφεύς—σκαφέας). Στὴν Κάρπαθο (ἀντὶ τὸ κοινὸ: **σκαφιάς**).

Τὸ παραστράτημα ἀπὸ γίνεται ἀπὸ ἀναλογικὸ συναρπασμὸ μὲ ἄλλα ὁμοιοσύνημα ονσιαστικά δευτερόκλιτα λ. γ. τὸ **δ βασιλιός** σὶαν τὸ: **δ λαός**, νὰ ποῦμε.

Γιὰ νὰ γίνῃ ὁ ἀναλογικὸς ἀπὸ συναρπασμὸς (πρὸβλ. τὸν ὄρο τὸν ἀρχαῖο: **συνεξέδραμε**) πρέπει νὰ ταμνοῦντε φθογγικά τὰ δύο τους σὲ κάποιον κοινὸ τύπο.

Ἀγλαδί ἐκεῖνο ποὺ θάκολοιθῆσαι νὰ συμπεσει μὲ κείνο ποὺ θὰ τὸ ἀνεπάρη σὲ κάποιον κοινὴ πτώση, ὡς ποῦμε, «Ἠτῶσις δὲ ἔστιν ὀνόματος ἢ ῥήματος» κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη (περὶ ἔμφρη. 2, 3.)

Ἔτσι λοιπὸν ἀπὸ φράσεις σὶαν ἐποῦτη λόγον χάρη:

— Ἡ ἀγάπη τὸν **λαῶν** δίνωμῃ τῶ **βασιλιῶν**, μπορεῖ νὰ λέγῃται καί: Ἡ ἀγάπη τοῦ **λαοῦ** δίνωμῃ τοῦ **βασιλιῶν** καὶ ἀπ' ἀπὸ ἕστερον καί: **δ βασιλιός** σὶαν τὸ **δ λαός**.

Ἐπίσης τὸ **άλιός** σὶαν τὸ: **κυνηγός, πουλιολός** ἀπὸ φράσεις λ. γ.:

— Τὸν **άλιῶν** καὶ **πουλιολῶν** ἔρμα εἶν' τὰ κλίβια τους κτλ.

Τὸ: **σκαφιός** σὶαν τὰ: **γεωργός, κηπουρός, ἀμπελουργός**.

Τὸ: **ἀμουργιός** σὶαν τὸ **ἀμουργός** (Γραμμ. Φιλίην. σελ. 446) γιατί καὶ τὰ δύο ἀφτά εἶναι δοχεῖα.

Ἐξὸν ὅμως ἀπ' ἄφτά τὰ ιδιωματικά ἔχουμε καὶ τὸ κοινότυπο: **δ γονιός** ἀντὶς **δ γονιάς**: (=γονεῖς—γονέας).

Ἄμα σκεφτοῦμε ἐπαγωγικά σύμφωνα μὲ τὰ παραπάνον, δὲν μπορεῖ παρὰ καὶ τὸ: **γονιός** νὰ ἔγινε εἶσι μὲ ο ἀπὸ ἀναλογικὸ συναρπασμὸ μὲ κάποιον ἄλλο ὁμοιοσύνημα δευτερόκλιτο.

Καὶ πὸ τέτοιο ἔρχεται ἀμέσως σὸ νοῦ μας:

— Ποῖο ἄλλο ἀπὸ τὸ: **υῖός**;

Ἀπὸ τῆ φράση: τῶ **υῖῶν** καὶ τῶν **γονιῶν**, καὶ ἀπὸ ἀφτήν: τοῦ **υῖοῦ** καὶ τοῦ **γονιοῦ**, εἶπαν ἕστερον: **δ υῖός** καὶ **δ γονιός**.

Ἀκριβολογημένα τὸ ἀντίθετο συνέβηκε σιτοὺς ἀρχαίους. Ἀγλ. ἀπὸ τὸ: **γονεῶν** εἶπαν καὶ **υῖεῶν** κῆτοι **συνεξέδραμε** καὶ σις ἄλλες πτώσεις: **τοὺς υῖεῖς** σὶαν **τοὺς γονεῖς, τὸν υῖέα** σὶαν **τὸν γονέα** κτλ. (ἂν καὶ σιτὸν ἐνικό δὲ διατηρήθηκε σιτὴ γραφτὴ παράδοση ἢ ἐνική ὀνομαστική: **υῖεύς**.)

Ἄφτῆ ἢ ἐξήγησι, τόσο, ἀπλή, τόσο λογική, τόσο ἐπιστημονική, τόσο ἐρκολῆ ἀκόμα, εἶναι ἢ μόνῃ σω-

σὴ γιὰ τὸ πὸς τὸ **γονέας** ἔγινε: **γονιός** καὶ δὲν ἔγινε **γονιάς**.

Ἄ κ. Χατζηδάκης (σὶά ΜΝΕ. β' σελ. 13 καὶ πέρα) ἰδοῦναι νὰ βρεῖ τὴν αἰτία τοῦ παραστράτηματος καὶ σὶά ἕστερον δὲν τὴ βροῖκει.

Πρῶτα πρῶτα μιλεῖ γιὰ τὸ τυπο: **γονέος**.

Ἔτσι λέει, γιατί ἀφτός τοῦ χρεῖζεται γιὰ τῖς θεωρίες του.

Ἐποῦσο ἐμεῖς: **γονιός** λέμε δὲ λέμε: **γονέος** σιτὴν κοινή τουλάχιστο.

Ἄν κάποιον σιτὴν Κρήτῃ εἶπανε καὶ **γονέος**, εἶναι συμφορμὸς: **γονιός+γονέοι—γονέος** δηλ. τὸ **γονιός** προγενέστερο ἀπ' τὸ **γονέος**, ἄλλιως δὲ γίνεσαι. Ἄν τὸ **γονέος** εἶτανε ὁ ἀρχαῖότερος τύπος θὰ εἶτανε κοινό. Ἄπως δηλ. λέμε **βασιλέας** καὶ **βασιλιάς, γραφέας** καὶ **γραφιάς, βαφέας** καὶ **βαφιάς** κτλ. θὰ λέγαμε ἐπίσης σιτὴν κοινή **γονέος** καὶ **γονιός** ἐνὸ λέμε μόνο **γονιός**, δηλ. ὁ δευτερος τύπος, ὁ συμφορμὸς δὲν ἐμορφώθηκε σιτὴν κοινή Ἑλληνική.

Ἄ τῆς **γονέος** εἶναι λέει σὶαν τὰ: **κόρακος, μυλαύλακος** κτλ. καὶ παραπέμπει σιτὴ σελιδ. 3 τοῦ βιβλίου του, ποὺ μιλεῖ γιὰ τοῦτα.

Ἄ τῆς λοιπὸν **γονέος** ἔγινε λέει ἀπὸ τὸν πληθυντικό **γονέοι**.

— Ἄφτὸ δὲν εἶναι σωστό. Θὰ ταποδείξουμε ἀμέσως, πὸς δὲ γίνεσαι.

Τὸ **γονέοι** ναιμὲν ἔγινε ἀπὸ τῆ γενική πληθυντική **γονεῶν** ποὺ σιτὴν ἀκούει ὁ λαός σιτὴν ἐκκλησιαστική, καθὼς λέει, μα ἀφτὸ μόνον δὲ φτάνει νὰ γίνῃ καὶ ἢ ἐνική ὀνομαστική **γονιός**, ἢ καὶ **γονέος** (μὲ ο).

Γιατὶ νὰ, ποὺ τὸ **γονέοι** εἶναι σὶαν τὰ **βασιλέοι, ἱερέοι, ἀρχιερέοι**, ποὺ τῆ γενική πληθυντική τους σιτὴν ἀκούει ὁ λαός ἐξίσου σιτὴν ἐκκλησιαστική [πρὸβλ. τὴν ἐρκή: «**Βασιλέων, πατριαρχῶν, ἀρχιερέων, ἱερέων, ἱερομονάχων** κτλ.], μα ὡστόσο ἀφτὸ δὲν τὸν ἐμπόδιζε νὰ πεῖ **δ βασιλέας, δ ἱερέας, δ ἀρχιερέας** (μὲ α), γιατί δὲν ἔπαρχε ὁμοιοσύνημὸ τους δευτερόκλιτο ποὺ νὰ τακολοιθῆσαι.

Παράβαλε ἀκόμα οἱ **δεκανέοι—δ δεκανέας, οἱ εἰσαγγελέοι—δ εἰσαγγελέας, οἱ σκαπανέοι—δ σκαπανέας, οἱ γραμματέοι—δ γραμματέας** κτλ. ὅλα μὲ α πρωτόκλιτα.

Καὶ λοιπὸν τὸ κανονικὸ θὰ εἶτανε οἱ **γονέοι—δ γονέας—γονιάς** (μὲ α) ἔγινε ὅμως **γονιός** (μὲ ο) κατὰ τὸ **υῖός**, ὅπως τὸ **βασιλέας—βασιλιάς** ἔγινε (ιδιωματικά) **βασιλιός** κατὰ τὸ **λαός**.

Γονιός ἔγινε εἶπαμε σιτὴν κοινή κῆτοι **γονέος** «κατὰ τὸ **ὄρατος**» ποὺ λέει ὁ κ. Χ.

Ἄφτὸ πάλι τὸ «**ὄρατος**» ποὺ βροῖθηκε;

Ἄς εἶναι δά. Θὰ χωρατέβει ὁ κ. καθηγητής.

M. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

ΑΡΑΧΛΟΣ ΤΑΦΟΣ

Ἄραχλος τάφος σ' ἐκλεισε σ' ἄστοργῆ χώρα μακρινή,
Καὶ πότε πὸς ἐχάθηκε τὸ πᾶν μαζί μ' ἐσένα
Πότε, θαρρῶ, δὲ βράχυνσε καθόλου ἢ μαγικὰ φωνή
Τοῦ κόσμου, κα' ὅσα θεῶν ἐδῶ χεῖλια ἔχουν εἰπωμένα.
Καὶ πότε μὲς σὶά σπλάχνα μου ἀναγεννέσαι τῖς βραδιές
Ποῦ ἢ νύχτα σ' ἄμοιρες ψυχές πλάνο τραγοῦδι λέει.
Πότε μὲς τοῦ κορδαλοῦ σ' ἀκούω τῖς μάγες μελοδιές,
Σιτὴν μπόρα μέσα κάποτε, θαρρῶ, ἢ ψυχὴ σου κλαίει.

ΑΣ. ΓΚΙΝ.

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ ΣΚΛΗΡΟΥ

Αγαπητέ «Νουμά»,

Όσο βάρος κι αν έχει μια υπογραφή, σαν τού κ. Παρορίτη*, μά η αλήθεια μου φαίνεται να ζυγιάζει πιά πολύ. Και ξέροντας πώς ποτέ σου δε φροντίσες για πρόσωπα, μά για την αλήθεια μονάχα, κι απ' όπου κι αν βγαίνει την αγκαλιάζεις παλληκαρίστικα, γράφω άφτες τις γραμμές, ελπίζοντας, αφού πρόκειται για μιάν αλήθεια, πώς δε θα πορροίφτουνε.

Ο κ. Παρορίτης, σε δύο του άρθρα «ό Σκληρός κ' η γλώσσα» χτυπάει τις γλωσσικές ιδέες του Σκληρού και βρίσκει πώς είναι τó μόνο σημείο που ό Σκληρός έμπασε στο βιβλίο του τόν ουτοπισμό και τόν υποκειμενισμό και λίγο ή πολύ οέν κατώρθωσε να συγρονιστεί.

Αν ζούσε σήμερα ό Σκληρός, θάχαμε απάντηση που θα ικανοποιούσεν όλους, κι άφτον τόν κ. Π. Μά κατά δυστυχία τά πράγματα ήρθαν ανάποδα, κι ό καθημένος ό Σκλ. μένει αναπολόγητος.

Είχα την εύτυχία, δυό μήνες πριν από τó θάνατο του Σκληρού, τόν καιρό που τó τύπομα του βιβλίου του ήτανε στο τέλος, να τόν επισκεφτώ στην Άλεξάνδρεια κρεββατωμένο. Κι απ' όσα θυμούμαι, κι απ' όσα βρίσκα στο σημειωματάριό μου, θα προσπαθήσω να θυάλω την απάντησή για όσα γράφει ό κ. Π., γιατί ακριβώς, έξόν από τά κοινωνιολογικά, που στην τρώρη κουθέντα μας μου έμλησε, μου εξήγησε και τις ιδέες του για τó γλωσσικό ζήτημα, και τη σημειρήν του θέση στην κοινωνία μας.

Ο Σκλ., σά φωτισμένο μυαλό που ήτανε, δε μπορούσε να μη δει εδώ και πολλά χρόνια πώς καθαρέβουσα δε στέκεται.

Ο Ψυχάρης με τó κήρυμά του ήθερε και στο Σκλ. ένα θετικό παρό. Λοιπόν τó άτομο Σκληρός εΐτανε ψυχαριστής, μαλλιαρός, τών άκρων, όπως θέλετε πάρετε το. Μά από την άλλη μεριά, σαν επιστήμονας κοινωνιολόγος ό Σκλ., είδε πώς τώρα ή γλώσσα μας βρίσκεται στη μεταλλαγή της. Είδε πώς τώρα ή γλώσσα μας βρίσκεται σε μεταβατική κατάσταση, ή, που είναι τó ίδιο, ή κοινωνία μας βρίσκεται σε μεταβατική κατάσταση, κι ανάλογα προς τó σκίμα που θα πάρει στο μέλλο, θα μορφώσει και τη γλώσσα της.

Μπορεί νάταν υποχώρηση του ά τ ο μ ο υ Σκλ. να γράφει στη μυτή, ποτέσ όμως απ' τόν επιστήμονα Σκλ. Καί σ' άφτό ακριβώς κάνει λάθος ό κ. Π. γράφοντας πώς ό Σκλ. παραδέχτηκε τη μυτή κινημένου από ουτοπιστική, υποκειμενική κρίση, κ' έλλειψη συχρονισμού.

Ίσα-Ίσα τó αντίθετο! Η μυτή για τó Σκλ. είναι ό συνειδητός συχρονισμός με την περιτρογυριά του, είναι ό επιστημονικός κοινωνιολογικός αντικειμενισμός που σύφωνα προς τά κοινωνικά φαινόμενα

του φώναζε ναφήσει έξω τó έ γ ώ του, να κρατήσει φαρδιά τó θέλω του.

Κι ό Σκλ. που μπορούσε να βάλει μέσα στο βιβλίο του, αφού την ανάγκασε πρώτα να περάσει από τó φωτεινό φακό του μυαλού του, όλη την κοινωνική μας κατάσταση, δεν μπορούσε ναφήσει έξω τó ζήτημα αυτό.

Κ' ήξερε πώς ή περίοδος που περνούμε τώρα είναι ή μυτή. Όλα μυτά. Άστικό καθεστώς — Κίνηση δημοκρατική — Ρέματα Σοσιαλιστικά, Καθαρέβουσα εδώ — Δημοτική απ' την άλλη — Μυτή στα σχολεία κτλ.

Βέβαιο τούτο: Ο επιστήμονας Σκλ. είδε πώς στην εξέλιξη της γλώσσας μας χρειάζοτανε ένας σταθμός για ξεκούρασμα. Ποτέσ όμως δε φρονούσε πώς ό ήσκιος της θρύσης που μάς ξεδίφασε θα μπορούσε να μάς προσελκύσει και να μάς μαγέψει. Γιαφτό τó μεθοδικό μυαλό του Σκλ. είδε τη μυτή σά σταθμό για την παρακάτω εξέλιξη. Και γι άφτό δε εν ουφονούσε καθόλου με τη στάση του «Νουμά» προς τούς εκπαιδευτικούς, —κατά νομίζει ό κ. Π. πώς ό Σκλ. δεν είχε διαβάσει τά άρθρα του «Νουμά» — γιατί έδλεπε πώς τó μπάσιμο της Δημοτικής στο Σχολείο — έστω με μικρές υποχώρησες — ήτανε πρόοδος. «Είναι άπαραίτητα λοιπόν για κάμποσο καιρό (ποτέσ για πάντα) μερικά μεταβατικά στάδια μυτά: αυτά άλλως τε άποδεικνύει και ή απλή λογική της βαθμιαίας εξέλιξης τών πραγμάτων και ή πείρα της καθημερινής ζωής». Στη λύση που ό Σκλ. ως άτομο είπιστεβε — για τó γλωσσικό ζήτημα — εκεί και ή επιστημονική του κρίση καταστάλαξε. Τό λέει και στο νέο του βιβλίο: «Κάθε άλλο, παρά ναθεωρούμε (τó μυτό σύστημα) τέλειον ή τελειωτικό...» Και βέβαια έδλεπε στο τέλος τó ζήτημα λυμένο με την άδοξη δημοτική, ψυχαρική, μαλλιαρή, όπως κι ά θέλουν να την πούνε οί δάσκιλοι προσβάλλοντάς την τάχατες, τη γλώσσα που βγήκεν απ' τά σπλάχνα της ρομοσύνης.

Τις λίγες άφτες γραμμές τις έγραψα για να γνωρίσουνε κι άλλοι τούς λόγους για τούς οποίους ό Σκλ. παραδέχτηκε για γλωσσικό του σύστημα τη μυτή, που στα σύνορα μάς κουθέντας συνέθηκε να μου ξηγήσει, χωρίς ποτέσ να υποψιάζεται πώς θα τού γινότανε ύστερήν γλωσσική του άπολογία.

Και τελειώνοντας, θέλω να παρακαλέσω τη μνήμη του Δασκάλου να με συχωρέσει γιατί ορμήνεψα τόσον άταχα κι άσκημα τις ιδέες του. Θάμαι όμως εύχαριστημένος, έστω και λίγο, να δώσω ιδέα τών στοχασμών του Δασκάλου, που αν ζούσε Κεϊνος τόσο μεθοδικά και με δύναμη και φως θάχαμνε.

A. X.

Θαρθώ πώς είναι άδύνατο ή τουλάχιστο πολύ πολύ δύσκολο να μάθη κανείς την αρχαία, όσο διδάσκειται ή καθαρέβουσα, και πώς θα μάθοντε καλά την αρχαία, ως και τά παιδιά, μόνο σά θα γίνεται τó μάθημα στη δημοτική, σά θα κάνουμε την εξήγησή στη δημοτική, σά θα διδάσκειται στα σχολεία ή δημοτική.

(*) Κοίταξε σελ. 116 και 138 («Νουμά» Φεβρ. 1936).

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἡ νεοελληνική διανοητική κίνηση. — ὁ Μαλλαρμέ πατέρας τοῦ συμβολισμοῦ.

— Στὴν «Ἐπιθεώρηση τῆς ἐποχῆς» (Revue de l'époque) τοῦ Μάρτη - Ἀπριλίου 1920, δημοσιεύει ἡ ἄρθρο τοῦ Μ. Βάλας γιὰ τὴ νεοελληνική διανοητική κίνηση. Σημειώνει πῶς ἡ Ἑλλάδα τὰ περισσότερά της παιδιὰ τὰ ἔχει ἔξω ἀπὸ τὰ κρατικά της σύνορα, καὶ κεῖ στὰ κέντρα τοῦ ἔξω Ἑλληνισμοῦ κάποιο βιβλίο, κάποιο περιοδικό, πάντα σηματοθεῖ τὴ σύγχρονη πνευματικὴ κίνηση. Στὴν καθαντὸ Ἑλλάδα, ἡ φιλολογικὴ παραγωγή εἶναι μεγαλύτερη σὲ ποσότητα, μὰ ὁ κ. Βάλας νομίζει πῶς ἡ σπουδαιότητα τῆς παραγωγῆς τοῦ ἔξω τοῦ ἔξω εἶναι μεγαλύτερη. Ἡ Αἴγυπτος, λέει, στὸ ζήτημα τοῦτο ἔρχεται πρώτη, ἔχει τὸ σπάνιο προνόμιο νὰ βγαίνει ἐκεῖ ἡ ἐπιθεώρηση «Γράμματα» μὲ διευθυντὴ τὸν κ. Στέφανο Πάργα. Ἡ «Νέα Ζωὴ» ἔλαψε τὴν ἐκδοσὴ της. Ἀναφέρει σὺν προσπάθει ἀξέπαινη τὸ «Φοῖνικα» τοῦ Καίρου ποὺ ἔχει ἐκδότῃ τὸν κ. Στανουλό. Μὲ τὴν Αἴγυπτο δὲν μπορεῖ νὰ φέρῃ σὲ σύγκριση, λέει, παρὰ τὴν Ἀθήνα, ὅπου ἐνὶ βγαίνει ἕνας ὑπερβολικὸς ἀριθμὸς περιοδικῶν, μὰ μονάχα ἐπιθεώρηση ὁ «Νουμάς» ἔχει σοβαρὴ ἐπιτόλημη ἀπὸ φιλολογικὴ ἀποψη., Ὁ κ. Βάλας, δὲ γράφει ταχυτά γιὰ τὴ νεοελληνικὴ πνευματικὴ κίνηση στὴν «Ἐπιθεώρηση τῆς Ἐποχῆς», καὶ συσταίνουμε στοὺς ῥωμοὺς ποιητὲς καὶ πεζογράφους νὰ στέλνουν τὰ βιβλία τους στὴ διεύθυνσή του: D. B. Valsamidès, rue Darnémont 82. Paris XVIII.

— Ὁ κ. Ἐδουάρδος Ντυζαρντέν τελευταία τίπωσε μικρὸ βιβλίο: «Γιὰ τὸ Στέφανο Μαλλαρμέ στὸν προφήτη Ἐζεκιὴλ καὶ δοκίμιο γιὰ τὴ θεωρία τοῦ συμβολικοῦ ρεαλισμοῦ», ὅπου μᾶς δίνει τὴν ἀληθινὴ ἔννοια τοῦ συμβολισμοῦ, τοῦ συμβολικοῦ ρεαλισμοῦ, ποὺ βρῖσκεται στὴν ἔκφραση τῶν πραγμάτων, στὴν πραγματικότητά τους τὴν ἴδια, μὲ τὴ συμβολικὴ τους σημασία. Μᾶς δείχνει πῶς ὁ μέγας δάσκαλος, ἀπὸ τῆς σχολῆς, ὁ Μαλλαρμέ, εἶταν ὁ πρὸ σπουδαῖος ρεαλιστὴς ποιητὴς. Τὸνομί του, γράφει, μᾶς θυμίζει τὰ ὄνειρα κάποιων μεγάλων φιλοσόφων σὺν τὸ Σωκράτῃ ἢ πρὸ καλύτερα τῶν ἰδρυτῶν θερησκείων, ποὺ ζοῦνε μὲ τὴν αἰώνια ἀνάμνηση ζωμένη στὴν καρδιά τῶν μαθητῶν τους περισσότερο, παρὰ μὲ τὰ γραφτά τους ἔργα. Ὁ Μαλλαρμέ δίδαξε στοὺς ποιητὲς τῆς γενεᾶς του πῶς τὰ πράγματα δὲν ἀξίζουν παρὰ μὲ τὴ συμβολικὴ τους ἔννοια, καὶ γιὰ τοῦτο εἶναι ἀληθινὰ ὁ πατέρας τοῦ συμβολισμοῦ.

Ἡ Κοινὴ Γνώμη

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΑ

Φίλε «Νουμά»,

Στὸ προπερασμένο φύλλο τοῦ «Νουμά» ὁ ἀγαπητός μας Μ. Φιλίντας μοροῦδεύει πάλι ἐκείνους ποὺ θέλουν καὶ καλά καὶ σῶνει νὰ βρῖσκουν τὴν ἐτυμολογία κάθε νεοελληνικῆς λέξης στὴν ἀρχαία μας γλῶσσα, ὅπως τὰ μακαρόνια ἀπὸ μακάρον ὄνια.

Μοῦ φαίνεται ὅμως πῶς καὶ ὁ ἴδιος πέφτει κάποτε στὴ φάκα.

Ἔτσι, τὴ λέξη ἔτσι, θέλει νὰ τὴ σαρώσει ἀπὸ τὴν παραφθορά τοῦ οὕτως. Ὁ Κατζηδάκης προχωρεῖ πάρα πέρα. Τὴ θέλει ἀπὸ τὸ οὕτως.

Νομίζω πολὺ πρὸ ἀπλῆ καὶ λογικὴ τὴν παραγωγή της ἀπὸ τὸ λατινικὸ ecce=ἰδόν.

-- Πῶς γίνεται αὐτό ;

— Ecce=ἔτσι.

Τὸ ξι συχνὰ προφέρεται τσι, μάλιστα στὰ μέρη ὅπου πρωτομπήκε ἡ λατινικὴ ἐπίδραση, ὅπως στὴν Ἡπειρο, στὰ Ἐφτάνησα, στὴν Κρήτη κ. χ. τσῦνα ἀντὶ ξύπνα.

Τὸ ε, ὅταν δὲν τονίζεται, γίνεται συχνὰ ε. π. χ. στὸ δημοτικὸ τραγοῦδι :

Πέρδικα, πέρδικουλα μου

Καὶ στὴ Σύμωρη λένε ἀπόψι ἀντὶς ἀπόψε.

Καὶ νὰ, τὸ ecce γίνηκε ἔτσι.

ΧΡ. ΕΣΠΕΡΑΣ

Ο ΝΕΟΣ ΜΠΑΧΤΣΕΣ

Ἀγαπητέ μου «Νουμά».

Μὰ τὸ Θεὸ, σὺ καὶ ὁ Ψυχάρης, μύλο τὸ χαμόγελό σας, εἴσατε ἀδιόρθωτοι γκρινιάρηδες. Ἀκοῦς ἐκεῖ ! Μπαζούν στὰ σκολειὰ ρωμαῖκα βιβλία, ποῦ, τέλος πάντων, τρώγονται, κ' ἐσεῖς γιὰ ἕνα «διότι», ἕνα «ἀλλὰ» ἢ ἕνα «ὡς» (βλ. Κουβέντα μὲ τὸν κ. Ξενοπούλο, στὸ προπερασμένο φύλλο σου), γίνεστε ἔξω φρενῶν, καὶ σκούζετε καὶ «ὀδυρέσθε», σὰ νὰ χάλασεν ὁ κόσμος.

Τὶ δὲ κάνατε λοιπὸν, πές μου, ἂν εἴσατε Φραντζέζοι καὶ βλέπατε τὰ χάλια τῶν διδαχτικῶν βιβλίων ποὺ ἔχουνε δῶ γιὰ τὰ γαλλικά ; Στοιχηματίζω ὅτι δὲ θὰ βρῖσκατε λέξεις οὔτε στὴ δημοτικῇ, οὔτε στὴν καθαρῆουσα, γιὰ νὰ στείλετε ὅπου τοὺς πρέπει, καὶ ἀκόμα παρέκει, τοὺς προγραμματοσυντάχτες καὶ τοὺς μεθοδογράφους τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας.

Οἱ πρῶτοι, φῶς φανεροῦ, δὲ νιώθουν γοῦ, ἀπὸ γαλλικά, καὶ δὲ φταίνε οἱ καίμενοι. Ἀμ' οἱ ἄλλοι; Εἴχαμε στὴν ἀρχὴ τὸν κ. Πιερομπόνι καὶ τὸν κ. Συρίγο, ὅστερα τρύπωσε ὁ κ. Κίτσος, κατόπι τοὺς σκέπασε κάποιος διπλὸς ποδόγυρος, καὶ ἴλο ὀπισθοχωροῦσε ἡ γαλλικὴ γλῶσσα στὴν Ἑλλάδα.

Τώρα μᾶς ἦρθε νέος φωστήρας, ἀπ' τὴ Λωζάνη, λέει, ποῦ, ἀντὶ γιὰ γαλλικά μᾶς κουβαλαίει φραγκοκινέζικα, καὶ μᾶς ὑπόσχεται καὶ συνέχεια !

Γιὰ γοῖστο κάθονμαι καὶ ἀραδιάζω τὰ λάθια του, — τὰ πρὸ χοντρά, ἐννοεῖται. γιατί ἄλλιως τὸ πράμα δὲ θὰ εἶχε τελειωμό---. Τὰ ἀραδιάζω σ' ἑπτὰ κατηγορίες : 1ον Λάθια διδαχτικά, 2ον Λάθια γραμματικά, 3ον Λάθια καλλιπεδικά, 4ον Λάθια κυριολεχτικά, 5ον Λάθια ἐπιστημονικά, 6ον Λάθια κατὰ τῆς λογικῆς, 7ον Λάθια κατὰ τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς, καὶ πολὺ πιθανὸν θὰ μπορούσα, ἂν ἔπαχα λίγο, νὰ βρῶ κι ἄλλες ὀνομασίες.

Ὅταν θὰ τελειώσω τὸν κατάλογο θὰ τὸν στείλω στὸν κ. Γενικὸ Γραμματέα γιὰ νὰ καμαρώνει.

Ἄν ἔχεις ἀναγνώστες ὑποχοντριακοὺς ποὺ τυχαίνει νὰ ξέρουν Γαλλικά σύστησέ τους τὸ βιβλίο τοῦτο. Λέγεται La Classe en Français (Méthode Phokitis). Θὰ ξεκαρδίζονται μόλις τὸ ἀνοίξουν καὶ θὰ γιαντρευτοῦν διαβάζοντας φράσεις σὺν τούτες :

— Combien sur trois bancs y a-t-il d'élèves

assis? (σελ. 24) (Γερμανικός δηλαδή σχηματισμός).
 — Quels sont tes grands-parents? Ce sont mes grands-pères et mes grand' mères (σελ. 33 κ. 75). (Ο μακαρίτης ο Λαπαλίσ θα χαιρότανε να δῆ πὼς ἄφησε παδοῦς.)

— Celui-ci s'appelle le visage. Comment s'appelle-t-il? (σελ. 53).

Le maître en ce montrant le nez :

— Au dessous du genou sont le jarret devant et le mollet derrière. (σελ. 58).

— Le corps humain peut se diviser en trois parties: l'os (sic), la chair et la peau (σελ. 51).

— Sous les vêtements nous portons des linges (σελ. 67).

Νά σου λιγοστά μόνο ἄπ' τὰ ἀναρίθμητα ἄνθια τοῦ καινοῦργιον μπαχτσέ. Μὰ θαρρῶ πὼς σοῦ ἀρκοῦν. Ἔ, τόρα, πές μου, δὲν παρηγοριέσαι λιγάκι; ἔχεις, ὅταν πρωτοδιάβασα τὸ ἀριστοῦργημα τοῦτο, καὶ προπάντων ἕνα κομμάτι ὅπου ὁ συγγραφέας λέει, πὼς στὸ Παρίσι βρέχει χειμῶνα καλοκαίρι, γυνόπωρο κι' ἀνοιξη, μοῦ πέρασε τρομερὴ ὑποψία. Μήπως ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴ γλώσσά μας φαρσί, καὶ βάλθηκε νὰ μᾶς τὴ σαμποτάρει; Μὰ κατόπι θυμήθηκα τὰ περίφημά σου τὰ ροῦβλια, καὶ χαμογέλασα. Συλλογίστηκα ἐπίσης πὼς, γιὰ νὰ ὑπονομεύει μιὰ γλώσσα, πρέπει νάβῃ κανεὶς «δεινὸς ἢ κλεινός», καὶ ἦρθα στὸ συμπέρασμα πὼς ὁ φουκαρὸς δὲν ὑπονομεῖ τιποτα, ἔξω ἄπ' τὴ δασκαλική του ἐπόληση καὶ τὴν ἐχτίμηση τοῦ κόσμου γι' αὐτοὺς ποὺ ἔχουν ἐγκρίσει τὸ βιβλίον τοῦτο.

Με πολλὴ ἀγάπη
 PIERRE BAUDRY

Με χαρὰ μας μαθαίνομε πὼς ὁ φίλος μας Γιώργος Σπ. Παπᾶς, ποὺ σπουδάζει γεωπονία στὸ Fribourg τῆς Ἑλβετίας, προβιβάστηκε καὶ φέτος μὲ λαμπρὸ βαθμὸ καὶ τοῦ χρόνου κατὰ τὴν βεβαίωση τοῦ κ. Διευθυντῆ τῆς Σχολῆς θὰ πάρει τὸ δίπλωμά του μὲ τὸν ἀνώτερο βαθμὸ, τιμώντας τὴν οἰκογένειά του καὶ τὴν πατρίδα του.

ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

“ΠΛΑΪ” ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ,,

Βγῆκε στὴ σειρά τῶν “Λογοτεχνικῶν ἐκδόσεων Ζηράκη,, τὸ ρομάντζο τοῦ Διευθυντῆ τοῦ „Νουμᾶ.“ κ. Δ. Π. Ταγκόπουλου (μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ συγγραφέα) καὶ πουλιέται στὰ Γραφεῖα τῆς Ἐταιρείας „ΤΥΠΟΣ“ (ὁδὸς Σοφοκλέους 3) καὶ στὶς ἐπαρχίες στουὺς ἀνταποκριτὲς τῆς ἴδιας Ἐταιρείας, Δραχ. 3.

ΠΡΩΤΗ ΑΓΑΠΗ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΙΩ. ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ (ΔΙΑΒΑΤΗ

- • • • ΤΟΜΟΣ ΑΠΟ 112 ΣΕΛΙΔΕΣ • • • • •
- • • • ΠΩΛΗΤΙΚΗ ΔΡΑΧ. 3,50 • • • • •
- • • • ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΚΡΙΤΑΣ • • • • •
- • • • ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «ΤΥΠΟΣ» • • • • •

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Ν. Λεβ. Εἶναι ἀκόμα τόσο κλάδι γιὰ καθάρισμα ἀπὸ τὴν καθαρεύουσα. Τὸ ἐμπόριο θάβῃ θαρροῦμε ἀπὸ τοὺς τελευταίους, ἄλλωστε πάντοτε ἡ ἐμπορικὴ γλώσσα θάβῃ γεμάτη ἀπὸ τὰ τσίφ καὶ ὅπως ἄλλωθὺς τὰ λέτε καὶ τὰ γράφετε. — κ. Α. Χατζ.— Βρίσκουμε πὼς γράφεις κίχλας ἀρκετὰ καλά. Τὴ γλώσσα σου πρέπει νὰ τὴ συγκρίσεις λιγάκι, τίποτ' ἄλλο. Διαβάζοντας τὸ «Νουμᾶ» κι' ἄλλα βιβλία γραμμένα σὲ καλὴ δημοτικὴ, θὰ τὸ κατορθώσεις πολὺ εὐκόλα. Ἡ ἐμπνευσὴ σου σάμπως δὲ μᾶς φαίνεται καὶ πολὺ ἀληθινή. Ὅλη ἐκείνη τὴ γενικὴ εὐλάβεια στὸν ἐπιτάριο — εὐτυχῶς ἢ δυστυχῶς, ἀδιάφορο — δὲν μπορεῖ θαρροῦμε νὰ τὴν ἀπαντήσῃ κανένας στὴν ἐποχὴ μας. Καὶ τοῦ Γιάννη ἡ τόσο γρήγορη καὶ ριζικὴ μετάνοια μᾶς φαίνεται σὺν ἀφύσικη. — κ. Π. Γλ. Αὐτὸς ποὺ λές, δὲν εἶναι φιλόσοφος, παρὰ κουτοδύσκαλος. — κ. Ἀντ. Θεο. Ἰδέες καλές, μὰ δὲ δίνεις μῆτε ἀρκετὴ συγκίνηση στὴν καρδιά, μῆτὲ κίνηση στὴ φαντασία. Ὅμως αὐτὸ εἶναι ἡ τέχνη ἴσα ἴσα. — κ. Νικ. Πέτρ. Λάβαμε. — κ. Ἄλ. Λαμπ. Ὅχι καὶ πολὺ πιτυχημένο. Ἐκείνο τὸ πρὸ ὥρας εἶναι χαρμαδία καὶ καθαρεβουσιανισμὸς ἀνυπόφορος. — κ. Λελ. Νικ. Μὴ βιάζεσαι νὰ δημοσιεύεις ἀκόμα. Μελέτῃ χρειάζεται. Πρόσεχε νὰ μὴν ὑποχωρεῖ ἡ λογικὴ τῆς γλώσσας στὶς ἀνάγκες τοῦ μέτρου καὶ τῆς ῥίμας. Τὸ ἀργότατο βῆμα δὲ μᾶς ἔρχεται καλά. Ἐπίσης «ὁ μόντης πο πέρα», κλαίει θλιπτά, «ὄλα κλαῖν ἀδικως». — κ. Χρ. Λεβ. Ὁ «Θάνατος» δείχνει πὼς ἔχεις ἀκόμα ἀνάγκη νὰ μελετήσεις καὶ νὰ δουλέψεις τὸ στίχο. — κ. Α. Ψαρ. Εὐχαριστοῦμε· θὰ δημοσευτεῖ.

Ὅχι μονάχα ἡ κοινὴ γλώσσα ποὺ μιλιέται σ' ἕνα ἔθνος, μὰ κ' ἡ γλώσσα ποὺ γράφεται, ἡ κοινὴ φιλολογικὴ γλώσσα, ἠθασαυρίζει πολλοὺς ιδιωτισμοὺς, φτάνει ὁ καθένας τους νὰ εἶναι ἀληθινὸ μίλαμα, κι ἀπὸτὸ στέκεται σὲ μᾶς, ἀφοῦ ἐμεῖς τοὺς διαλέγομε, ἀφοῦ ἐμεῖς σήμερον μορφώνομε τὴ γλώσσα τὴ φιλολογικὴ.

Οἱ ἀρχαῖοι, εἶχανε μιὰ γλώσσα ποιητικὴ, ποὺ ὅλη τῆς ἡ ποίηση ἔβγαυνε ἡ ἀπὸ μιὰν ἀσυνείδηστη λέξη ἢ κάποτε κι ἀπὸ ἕναν τύπο ξεχωριστό.

Ἡ γνώμη μου εἶναι πὼς ὅταν ἡ καθαρεύουσα συνηθίζει κανένα τύπο ποὺ εἶναι, ποὺ ξέρομε πὼς εἶναι δημοτικὸς, σωστὸ καὶ μεῖς νὰ παραδεχτοῦμε τὸν ἴδιο, ἀντὶς νὰ παραγνωρέβομε ἄξαρνα δημοτικώτερους τύπους.

Ψυχᾶς

“ΤΥΠΟΣ,,
 ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ
 ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
 ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3 — ΑΘΗΝΑΙ

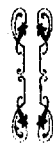
ΕΧΟΜΕΝ ΤΗΝ ΕΚΑΚΤΟΤΕΡΑΝ ΠΕΛΑΓΕΙΑΝ
 ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΕΡΟΧΟΝ
 ΜΑΥΡΟΔΑΦΝΗΝ 1901 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ
 ΤΟΥΛ
 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΠΡΟΣΤΕΙΟΥ 3

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ
ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ
ΔΡ. 35,000,000

ΟΛΙΚΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ
ΔΡΑΧΜΑΙ
900,000,000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΑΪΜΗΣ

ΣΥΝΔΙΟΙΚΗΤΑΙ: } ΑΛ. ΔΙΟΜΗΔΗΣ
 } Ι. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ:

ΑΙΓΙΟΝ
ΑΓΡΙΝΙΟΝ
ΑΛΜΥΡΟΝ
ΑΜΦΙΣΣΑΝ
ΑΜΑΛΙΑΔΑ
ΑΡΤΑΝ
ΑΤΑΛΑΝΤΗΝ
ΒΟΛΟΝ
ΓΥΘΕΙΟΝ
ΔΗΜΗΤΣΑΝΑΝ
ΣΑΚΥΝΘΟΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ
ΘΗΒΑΣ
ΘΗΡΑΝ
ΙΘΑΚΗΝ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ
ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ
ΚΑΛΑΜΑΣ
ΚΑΡΔΙΤΣΑΝ
ΚΕΡΚΥΡΑΝ
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΝ
ΚΟΡΙΝΘΟΝ
ΚΥΜΗΝ
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΝ
ΚΥΘΗΡΑ
ΛΑΜΙΑΝ
ΛΑΡΙΣΣΑΝ
ΛΕΒΑΔΕΙΑΝ

ΛΕΥΚΑΔΑ
ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΝ
ΜΕΣΣΟΛΟΓΙΟΝ
ΜΕΣΣΗΝΗΝ
ΝΑΥΠΑΚΤΟΝ
ΠΑΔΟΥΣ
ΠΑΤΡΑΣ
ΠΕΙΡΑΙΑ
ΠΥΛΟΝ
ΠΥΡΓΟΝ
ΣΠΑΡΤΗΝ
ΣΥΡΟΝ
ΤΡΙΚΚΑΛΑ
ΤΡΙΠΟΛΙΝ
ΧΑΛΚΙΔΑ